

Финансиски извештаи и
Извештај на независните ревизори

Охридска Банка А.Д., Охрид

31 декември 2008 година

Содржина

	страна
Извештај на независните ревизори	1
Биланс на успех	3
Биланс на состојба	4
Извештај за промените во капиталот	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон финансиските извештаи	7

Извештај на независните ревизори

Grant Thornton DOO

M. H. Jasmin 52 v-1/7

1000 Skopje

Macedonia

T +389 2 3214 700

F +389 2 3214 710

www.grant-thornton.com.mk

До Раководството и акционерите на

Охридска Банка А.Д., Охрид

Пие извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на Охридска Банка А.Д., Охрид ("Банката") составени од Биланс на состојба на ден 31 декември 2008, и Биланс на успех, Извештај за промените во капиталот и Извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страници 3 до 42.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи согласно Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување. Оваа одговорност вклучува: креирање, имплементирање и одржување на внатрешна контрола релевантна за изготвување и објективно презентирање на такви финансиски извештаи кои не содржат материјално значајни грешки како резултат на измама или грешка; избор и примена на соодветни сметководствени политики и донесување на разумни сметководствени проценки соодветни на околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да дадеме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Пие ја извршивме ревизијата во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат паша усогласеност со стичките барања, како и тоа ревизијата да ја плашираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално значајни грешки. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот, и истите вклучуваат проценка на ризиците од постоење на материјално значајни грешки во финансиските извештаи, било поради измама или грешка.

При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Банката со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Банката. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, ја претставуваат објективно финансиската состојба на Банката на ден 31 декември 2008, како и резултатите од работењето, промените во капиталот и паричните текови за годината што тогаш завршува, во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување.

Grant Thornton

Скопје,

06 февруари 2009 година

Финансиски извештаи
31 декември 2008

Биланс на успех

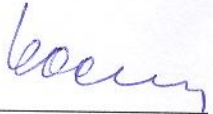
	Белешки	Во МКД илјади	
		2008	31 декември 2007
Приходи од камата		719,947	548,851
Расходи за камата		(319,021)	(219,769)
Нето приходи од камата	5	400,926	329,082
Приходи од провизии и надомести		170,205	146,396
Расходи за провизии и надомести		(45,519)	(36,633)
Нето приходи од провизии и надомести	6	124,686	109,763
Позитивни курсни разлики, нето	7	33,262	41,929
Останати приходи од дејноста	8	97,223	13,950
Расходи од оштетување, нето	9	(146,451)	(70,398)
Трошоци за вработените	10	(180,451)	(140,838)
Амортизација	19, 20	(41,807)	(29,069)
Останати расходи од дејноста	11	(256,288)	(142,995)
Добивка пред оданочување		31,100	111,424
Данок на добивка	12	(4,517)	(17,847)
Добивка за финансиската година		26,583	93,577
Добивка за имателите на обични акции		26,583	93,577
Заработка по акција (во Денари)	28	83	291

Финансиски извештаи
31 декември 2008

Биланс на состојба

	Белешки	2008	Во МКД илјади На 31 декември 2007
Средства			
Парични средства и парични еквиваленти	13	4,668,191	7,155,396
Кредити и побарувања од банки	14	12,282	13,860
Кредити и побарувања од комитенти	15	6,889,951	3,544,903
Хартии од вредност расположливи за продажба	16	877,515	57,594
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување	17	-	131,845
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	18	142,896	139,148
Нематеријални средства	19	13,281	14,094
Недвижности и опрема	20	483,341	394,198
Останати побарувања	21	71,045	23,623
Вкупно средства		13,158,502	11,474,661
Обврски			
Депозити на банки	22	4,399	26,547
Депозити на комитенти	23	11,036,664	9,299,311
Обврски по кредити	24	709,909	803,817
Посебна резерва и резервирања	25	25,941	16,828
Останати обврски	26	72,752	56,630
Вкупно обврски		11,849,665	10,203,133
Капитал и резерви			
Акционерски капитал	27	854,755	854,755
Премии од акции		127,227	124,741
Сопствени акции		-	(4,811)
Резерви		110,931	93,466
Нераспределена добивка		215,924	203,377
Вкупно капитал и резерви		1,308,837	1,271,528
Вкупно обврски и капитал и резерви		13,158,502	11,474,661
Потенцијални и преземени обврски	29	772,290	470,990

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Управниот Одбор на Банката на 05 февруари 2009 година и потпишани во негово име од:

Bernard Koenig
 Претседател на Управен одбор

Мито Горески
 Член на Управен одбор

Петар Теговски
 Член на Управен одбор

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2008

Извештај за промените во капиталот

Во МКД илјади	Акционери ски капита	Премија на акции	(Сопствени акции)	Закон. резерв	Резерва за сопствени акции	Ревалоризирани резерви	Нераспределена добивка	Вкупно капитал и резерви
На 01 јануари 2007	854,755	124,741	(4,811)	47,988	27,571	318	127,389	1,177,951
Добивка за годината	-	-	-	-	-	-	93,577	93,577
Распоред на нераспределена добивка	-	-	-	17,907	-	-	(17,907)	-
Распоред на резерви	-	-	-	-	-	(318)	318	-
На 31 декември 2007/ На 01 јануари 2008	854,755	124,741	(4,811)	65,895	27,571	-	203,377	1,271,528
Добивка за годината	-	-	-	-	-	-	26,583	26,583
Распоред на нераспределена добивка	-	-	-	14,036	-	-	(14,036)	-
Продажба на сопствени акции	-	2,486	4,811	-	3,429	-	-	10,726
На 31 декември 2008	854,755	127,227	-	79,931	31,000	-	215,924	1,308,837

Финансиски извештаи
31 декември 2008

Извештај за паричните текови

Белешки	Во МКД илјади	
	За годината што завршува на 31 декември 2008	2007
Деловни активности		
Добивка пред оданочување	31,100	111,424
Усогласување за:		
Амортизација	41,807	29,069
Расходи од оштетување на финансиски средства, нето	146,451	70,398
Расходи од оштетување на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	-	9,992
Приходи од дивиденди	(11,037)	(4,068)
Приходи од капитализација на дивиденди (Добивки) од продадени хартии од вредност расположливи за продажба	(1,190)	(3,613)
(Добивки) од продадени преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	(77,139)	-
Отпис на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	-	(22)
Отпис на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	8	-
Нето евидентирана вредност на продадени материјални средства	903	46
Приходи од камати, надомести и провизии	(890,152)	(557,920)
Расходи од камати, надомести и провизии	364,540	256,402
(Загуба) пред промените во обрт. капитал	(394,709)	(88,292)
<i>Промена во обртниот капитал</i>		
Кредити и побарувања од банки	(94,776)	21,352
Кредити и побарувања од комитенти	(3,450,617)	(1,146,754)
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	(3,756)	6,310
Останати средства	(33,400)	(17,319)
Депозити на банки	(22,118)	(69,319)
Депозити на комитенти	1,719,446	3,176,924
Останати обврски	19,697	23,448
(Загуба)/Добивка по промените во обртниот капитал	(2,260,233)	1,906,350
Приливи по камати, надомести и провизии	850,976	540,753
Платени камати, надомести и провизии	(340,749)	(249,155)
Платен данок на добивка	(14,693)	(16,554)
	(1,764,699)	2,181,394
Инвестициони активности		
Набавка на недвижности и опрема	(131,040)	(76,288)
Продаж./ (Набав.) на хартии од вредност расположливи за продажба	(741,292)	16,937
Достасаност на хартии од вредност што се чуваат до достасување	131,845	462,168
Приливи од дивиденди	11,037	4,068
	(729,450)	406,885
Финансиски активности		
Продажба на сопствени акции	10,726	-
Исплатени дивиденди	(139)	(1,639)
(Отплата) на кредити, нето	(99,853)	(2,974)
	(89,266)	(4,613)
Промена на резервирањето поради оштетување вклучено во парични средства и парични еквиваленти	(640)	(2,053)
Нето промени на пар. средства и еквиваленти	(2,584,055)	2,581,613
Парични средства и еквиваленти на почеток	13	6,768,166
Парични средства и парични еквиваленти на крај	13	4,184,111
		6,768,166

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Белешки кон финансиските извештаи

1 Општи информации

Охридска Банка А.Д., Охрид (во понатамошниот текст “Банката“) е Акционерско Друштво основано со седиште во Република Македонија. Адресата на нејзиното регистрирано седиште е: ул. Македонски просветители бр. 19, Охрид, Република Македонија.

Банката е овластена од Народна Банка на Република Македонија за вршење на платен промет, кредитни и депозитни активности во земјата и странство. Вкупниот број на вработени на Банката на 31 декември 2008 и 2007 година изнесува 323 односно 223 вработени, соодветно.

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување (МСФИ). Финансиските извештаи се подготвени со примена на основите за мерење специфицирани во МСФИ за секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход. Основите за нивно мерење се детално опишани во продолжение на оваа Белешка.

Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со МСФИ бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара раководството на Банката да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари. Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена согласно промените во презентацијата во тековната година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Основа за подготовка (продолжува)

а) Толкувања кои стапуваат во сила во 2008 година

- **КТМСФИ 11 - МСФИ 2 – Трансакции со сопствени акции и акции на групацијата**, дава насоки во врска со тоа дали трансакциите со акции кои вклучуваат сопствени акции или вклучуваат групации (на пример, опции на акции на матично друштво) треба да се евидентираат како трансакции на плаќања со акции од капитал или готовина во одделните извештаи на матичното друштво и групацијата. Ова толкување нема ефект на финансиските извештаи на Банката.
- **КТМСФИ 12 - Услужни концесионерски договори**, се однесува на договорни ангажмани со кои оператор од приватниот сектор учествува во развојот, финансирањето, работењето и одржувањето на инфраструктура од јавниот сектор. КТМСФИ 12 не е релевантен за работењето на Банката поради тоа што Банката не обезбедува услуги на јавниот сектор.
- **КТМСФИ 13 - Програми за лојалност на клиентот**, појаснува дека кога стоки или услуги се продаваат заедно со надоместок за лојалност на клиентот (на пример поени за лојалност или бесплатни производи), аранжманот се состои од повеќе елементи и побарувањата од клиентот се алоцираат меѓу компонентите на аранжманот при користење на објективни вредности. КТМСФИ 13 не е релевантен за работењето на Банката поради тоа што Банката нема програми за лојалност.
- **КТМСФИ 14 - МСС 19 - Ограничување на одредено бенифициско средство, услови за минимално финансирање и нивна поврзаност**, дава насоки во врска со проценка на лимитот на МСС 19 за износот на вишокот што може да се признае како средство. Тој исто така објаснува како на средство или обврска во врска со пензија може да се влијае со законски или договорни одредби за минимално финансирање. Ова толкување не е релевантно за работењето на Банката поради тоа што Банката нема одредено бенифициско средство.

(б) Стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди кои сеуште не се во сила и не се применети од Банката пред нивното официјално стапување во сила

Следните стандарди, измени и толкувања на важечките стандарди се објавени и се задолжителни за сметководствените периоди на Банката што започнуваат на или по 01 јануари 2009 година или подоцна, но Банката не ги применувала пред нивното официјално стапување во сила.

- **МСФИ 8 - Оперативни сегменти** (во сила од 01 јануари 2009), го воведува “менаџерскиот пристап“ во известувањето по сегменти, согласно кој информациите по сегменти се објавуваат врз иста основа како онаа за интерни известувачки цели. Примената на овој стандард нема да има никаков ефект на објавениот биланс на успех или извештај за промените во капиталот на Банката. Во моментот Банката не објавува информации по сегменти затоа што нема значајни деловни и географски сегменти.

- **МСС 1 (Ревидиран) - Презентација на финансиските извештаи** (во сила од 01 јануари 2009). Ревидираниот стандард ќе забрани презентација на ставките на приходи и трошоци (т.е. “промени во капиталот кои настанале од несопственици”) во извештајот за промени во капиталот, и ќе бара “промените во капиталот кои настанале од несопственици” да се презентираат одделно од промените во капиталот кои настанале од сопствениците. Сите промени во капиталот кои настанале од несопствениците ќе треба да се прикажат во биланс на успех, но субјектите ќе може да изберат дали ќе презентираат еден биланс на успех (сеопфатен извештај за приходите) или два извештаја (биланс на успех и сеопфатен извештај за приходите).

Кога субјектот ќе направи корекција на компаративните податоци поради рекласификација, од него се бара да го презентира корегираниот биланс на состојба на почетокот на најраниот компаративен период, и покрај тековната одредба за презентација на билансите на состојба на крајот на тековниот период и споредбениот период. Банката ќе го примени МСС 1 (Ревидиран) од 01 јануари 2009 година. Најверојатно е дека и билансот на успех и сеопфатниот извештај за приходите ќе бидат презентирани како извештаи за успешноста во работењето.

- **МСС 23 Трошоци за позајмување (Ревидиран)** (во сила од 01 јануари 2009). Ревидираниот стандард ја отстранува можноста за моментално признавање на трошоците и бара субјектот да ги капитализира трошоците за позајмување како трошоци кои се однесува на набавка, изградба или производство на соодветното средство како дел од трошоците за средството. Во согласност со преодните одредби, Банката ќе го применува ревидираниот МСС 23 на соодветни трошоци за позајмување на средства кои ќе се капитализираат на или по датумот на стапување во сила. Поради тоа, нема да има значајно влијание на претходните периоди во финансиските извештаи на Банката за 2009 година.
- **МСФИ 3 Деловни комбинации (Ревидиран 2008)** (во сила од 01 јули 2009). Стандардот се применува за деловни комбинации кои се појавуваат во известувачките периоди кои почнуваат на или по 01 јули 2009 и ќе се применуваат понатаму. Новиот стандард воведува промени во сметководствените одредби за деловни комбинации, но сеуште бара употреба на метод на набавка, и ќе има значајно влијание на деловните комбинации што ќе се појават во известувачките периоди што почнуваат на или по 01 јули 2009 година.
- **МСС 27 Консолидирани и единечни финансиски извештаи (Ревидиран 2008)** (во сила од 01 јули 2009). Ревидираниот стандард ги воведува промените во сметководствените одредби за губењето на контрола на подружницата и за промените во уделот на Банката во подружниците. Раководството не очекува стандардот да има материјално значаен ефект на финансиските извештаи на Банката.
- **Измени и дополнувања на МСФИ 2 Плаќања со акции** (во сила од 01 јануари 2009). Одборот за меѓународни сметководствени стандарди издаде измени и дополнувања на МСФИ 2 во врска со утврдување на условите на доделување и откажување. Раководството не ги смета дека измените и дополнувањата имаат значителен ефект врз сметководствените политики на Банката поради тоа што Банката не врши никакви плаќања со акции.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Основа за подготовка (продолжува)

- **Годишни подобрувања 2008.** Одборот за меѓународни сметководствени стандарди издаде Подобрувања за Меѓународните стандарди за финансиско известување од 2008 година. Поголемиот број од овие измени и дополнувања стапуваат во сила во годишните периоди што почнуваат на или по 01 јануари 2009. Банката не очекува овие дополнувања и измени да имаат материјално значаен ефект на финансиските извештаи на Банката.

2.2 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во Денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Македонија кои важат на денот на нивното настанување.

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Билансот на состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претварањето на износите во странска валута, се вклучени во Билансот на успех во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Билансот на Состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 декември 2008	31 декември 2007
1 ЕУР	61.4123 Денари	61.2016 Денари
1 УСД	43.5610 Денари	41.6564 Денари
1 ЦХФ	41.0427 Денари	36.8596 Денари

2.3 Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетирани и презентирани во билансот на состојба на нето основа во случаи кога нетирањето на признаените износи е законски дозволено, понатаму, кога постои намера за исполнување на нето основа, како и во случај на истовремена реализација на средството и исполнување на обврската.

2.4 Приходи и расходи по камати

Приходите и расходите по камати се признаени во Билансот на успех за сите каматоносни финансиски средства и обврски со примена на методата на ефективна каматна стапка.

2.5 Приходи од надомести и провизии

Приходите од надомести и провизии се евидентираат врз основа на принципот на фактичност на настаните, кога услугата е обезбедена.

2.6 Приходи од дивиденди

Дивидендите се признаваат во билансот на успех кога ќе се обезбеди правото за примање на исплата.

2.7 Финансиски средства

Банката ги класифицира своите финансиски средства во следните категории: кредити и побарувања, финансиски средства расположливи за продажба и финансиски средства кои се чуваат до достасување. Раководството ги класифицира своите вложувања во моментот на иницијалното признавање.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Финансиски средства (продолжува)*****Кредити и побарувања***

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се јавуваат кога Банката одобрува пари или услуги директно на коминтенти без намера за размена на побарувањето.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние наменети за чување на неодреден временски период, кои може да се продадат доколку се појави потреба за ликвидност или промени во каматните стапки, девизните курсеви или цените на акциите.

Набавките и продажбите на финансиските средства се евидентираат на датумот на трансакцијата - датумот на кој што Банката има обврска да го купи или продаде средството. Кредитите иницијално се признаваат кога готовината се авансира на позајмувачите. Сите финансиски средства кои не се признаваат според нивната објективна вредност преку добивки /загуби, иницијално се признаваат според нивната објективна вредност зголемена за трошоците на трансакцијата. Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови или кога Банката ги пренела сите значајни ризици и користи од сопственоста врз нив.

Последователно, по иницијалното признавање, финансиските средства расположливи за продажба се евидентираат според нивната објективна вредност. Кредитите и побарувањата се евидентираат по нивната амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна каматна стапка. Добивките и загубите кои се јавуваат од промени во објективната вредност на финансиските средства расположливи за продажба се признаваат директно во капиталот, се до моментот на престанок на признавањето или во случај на нивно оштетување, при што акумулираните добивки или загуби, претходно признаени во капиталот, се признаваат во тековните добивки или загуби. Сепак, каматата пресметана користејќи ја методата на ефективна каматна стапка, како и позитивните и негативните курсни разлики на монетарните средства класифицирани како расположливи за продажба се признаваат во Билансот на успех. Дивидендите на хартиите од вредност расположливи за продажба се признаваат во Билансот на успех во периодот кога ќе се обезбеди правото за примање на исплатата.

Финансиски средства кои се чуваат до достасување

Финансиските средства кои се чуваат до достасување се не-деривативни финансиски средства со фиксни или утврдливи плаќања, фиксни датуми на достасување за наплата и за кои, Раководството на Банката има позитивна намера и способност да ги чува до нивното достасување. Доколку Банката продаде значаен износ на финансиските средства кои се чуваат до достасување пред нивното достасување, целата категорија на овие средства се рекласифицира во финансиските средства расположливи за продажба.

Набавките и продажбите на финансиските средства расположливи за продажба и оние кои се чуваат до достасување се евидентираат на датумот на трансакцијата - датумот на кој што Банката има обврска да го купи или продаде средството. Кредитите се признаваат кога готовината се авансира на позајмувачите. Финансиските средства иницијално се признаваат по објективна вредност зголемена за трошоците на трансакцијата. Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Банката ги пренела значително сите ризици и користи од сопственост.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Објективните вредности на котирани вложувања на активни берзи се базираат на тековните цени на котација. Доколку пазарот за некое финансиско средство не е активен (и за некотирани хартии од вредност), Банката утврдува објективна вредност по пат на употреба на техники на проценка.

2.8 Оштетување на финансиските средства

Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на билансирање, Банката проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Финансиското средство или група на финансиски средства се оштетени само доколку постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата (“случај на загуба“) и дека тој случај на загуба (или случаи) влијае на предвидениот иден готовински тек на финансиското средство или група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Критериумите што Банката ги користи при утврдување на постоењето објективен доказ за загуба од оштетување, вклучуваат:

- Непочитување на договорните обврски за плаќање на главнината или каматата,
- Потешкотии со паричните текови кај позајмувачот,
- Неисполнување на договорите или условите за кредитирање,
- Отпочнување на стечајни постапки,
- Влошување на конкурентната позиција на позајмувачот, и
- Намалување на вредноста на дадените гаранции - колатерал.

Банката врши проценка на постоењето на објективен доказ за оштетување на поединечна основа за поединечно значајни финансиски средства, како и поединечно или збирно за финансиски средства што не се поединечно значајни. Доколку Банката утврди дека не постои објективен доказ за оштетување за поединечно проценето финансиско средство, било значајно или не, таа го вклучува средството во група на финансиски средства со слични карактеристики на кредитен ризик и врши збирна проценка на оштетувањето.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентируваниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основ на кредитот) дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентируваниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековниот Биланс на успех.

За целите на збирната проценка на оштетувањето, финансиските средства се групирани врз основа на слични карактеристики на кредитниот ризик (односно врз основа на процес на рангирање при што Банката ги зема предвид видот на средство, индустрискиот сектор, географската локација, видот на кредитното обезбедување, кредитната историја и останати фактори). Овие карактеристики се релевантни за проценка на идните парични текови за групи на такви средства, што претставува индикатор за способноста на должниците да ги платат сите достасани износи во согласност со договорените услови на средствата што се проценуваат.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Оштетување на финансиските средства (продолжува)**

Во случај на ненаплатливост на кредитот, истиот се отпишува наспроти соодветното резервирање поради оштетување. Таквите кредити се отпишуваат откако ќе се завршат сите неопходни процедури и ќе се утврди износот на загубата. Последователните надоместувања на претходно отпишаните износи го намалуваат износот на резервирањето поради оштетување на кредитите, во корист на тековните добивки.

Доколку, последователно, износот на загубата од оштетување се намали и намалувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случува по признавањето на оштетувањето (како што е подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признатата загуба од оштетување се намалува преку корекција на сметката на резервирањето. Износот на намалувањето се признава во корист на тековните добивки.

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на билансирање, Банката проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од оштетување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во билансот на успех. Доколку, во последователен период, објективната вредност на должнички инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради оштетување во тековните добивки или загуби, загубата поради оштетување се намалува преку билансот на успех.

2.9 Нематеријални средства**Компјутерски софтвер**

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи контролирани од страна на Банката кои најверојатно ќе создадат економски користи кои ќе ги надминат трошоците после една година, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи праволиниска метода во текот на период од четири години.

Останати нематеријални средства

Трошоците за стекнување права и лиценци се капитализирани и амортизирани користејќи праволиниска метода во текот на период од четири години.

2.10 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентирани по набавна вредност намалена за акумулирана амортизација. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Амортизацијата се пресметува пропорционално, со примена на законски пропишани стапки со цел алокација на набавната вредност на имотот, зградите и опремата во текот на нивниот проценет век на употреба. Во продолжение се дадени годишните стапки за амортизација, применети на некои позначајни ставки од материјалните средства.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Градежни објекти	2.5%
Мебел и опрема	10% до 25%

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Банката поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во билансот на успех во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

Добивките и загубите поврзани со отуѓувањата се утврдуваат по пат на споредба на приливите со евидентираните износ. Истите се вклучуваат во билансот на успех.

2.11 Оштетување на нефинансиски средства

Средствата подложни на амортизација се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираните износ на средствата не може да се надомести. Кога евидентираните износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата.

2.12 Парични средства и парични еквиваленти

За потребите на Извештајот за паричните текови, паричните средства и еквиваленти вклучуваат сметки со достасаност помала од 3 месеца од датумот на набавка, вклучувајќи готовина и салда кај централната банка.

2.13 Резервирање

Резервирање се признава кога Банката има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на билансирање и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

2.14 Надомести за вработените

Банката плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени, согласно домашната регулатива за социјално осигурување. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во државниот Пензиски Фонд и задолжителните приватни пензиски фондови. Не постои дополнителна обврска во врска со овие пензиски планови. Освен тоа, сите работодавци во Република Македонија имаат обврска да исплаќаат на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ утврдени со закон.

Банката нема извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените, бидејќи овој износ не е од материјално значење за финансиските извештаи.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.15 Данок на добивка

Трошокот за данок од добивка претставува збир на тековниот и одложениот данок од добивка. Тековниот данок од добивка се пресметува и плаќа во согласност со Македонскиот Закон за данок од добивка. Крајниот данок од добивка од 10% (2007: 12%) се плаќа врз основа на годишната добивка прикажана во законскиот Биланс на успех, корегирани за одредени неодбитни или неоданочиви ставки. Согласно важечката даночна регулатива, правните субјекти можат да ги употребат даночните загуби од тековниот период било за надомест на платениот данок во рамки на одреден период за надомест или пак за намалување или елиминирање на даночната обврска за наредните периоди.

Одложениот данок од добивка се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот данок од добивка се користат тековните важечки даночни стапки. Одложениот данок од добивка се терети или одобрува во Билансот на успех, освен доколку се однесува на ставки кои директно го теретат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот. Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Банката нема евидентирано одложени даночни средства или обврски со состојба на 31 декември 2008 и 2007 година, бидејќи не постојат временски разлики на овој датум.

2.16 Позајмици

Позајмиците иницијално се признаваат по објективна вредност, што претставува примени приливи (објективна вредност на примените надомести) намалени за направените трошоци на трансакцијата. Позајмиците се евидентирани последователно според нивната амортизирана набавна вредност.

2.17 Капитал, резерви и плаќања за дивиденди

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето на деловна активност се презентирани во капиталот како намалување, нето од данокот, на приливите.

(в) Сопствени акции

Кога Банката откупува свој акционерски капитал, платените надомести се одземаат од вкупниот акционерски капитал како сопствени акции се додека истите не се отуѓат. Кога таквите акции последователно се продаваат, примените надомести се вклучуваат во акционерскиот капитал.

(г) Резерви

Резервите, кои се состојат од ревалоризациони и законски резерви, се создадени во текот на периодите врз основа на добивки/загуби од ревалоризација на материјалните средства, во случајот со ревалоризациони резерви, како и по пат на распределба на акумулирани добивки врз основа на законската регулатива и одлуките на Раководството на Банката.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Капитал, резерви и плаќања за дивиденди (продолжува)

(д) Нераспределени добивки

Нераспределените добивки ги вклучуваат задржаните добивки од тековниот и претходните периоди.

(е) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обичните акции се признаваат во капиталот во периодот во кој што се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

Дивидендите за годината што се објавени по датумот на билансирање се објавени во Белешката за последователни настани.

2.18 Доверителски активности

Банката вообичаено делува како доверител и има останати доверителски својства што резултира во чување или пласирање на средства во име на физички лица или останати институции. Овие средства и приходот кој резултира од нив не се вклучени во овие финансиски извештаи, поради тоа што тие не се средства на Банката.

2.19 Вонбилансни потенцијални и превземени обврски

Банката презема обврски во текот на своите деловни активности по основ на кредитни пласмани евидентирани на сметките од вонбилансната евиденција, што првенствено вклучуваат гаранции и акредитиви. Овие финансиски обврски се евидентираат во Билансот на состојба кога ќе можат да се повратат.

Резервирање поради оштетување поврзано со вонбилансните потенцијални и превземени обврски е објавено во рамките на “оштетување на финансиски средства“ во оваа Белешка, и е вклучено во билансот на состојба како обврска.

2.20 Последователни настани

Оние последователни настани кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Банката на датумот на билансирањето (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние последователни настани кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

3 Управување со ризици од финансирање

Деловните активности на Банката се изложени на различни ризици од финансиски карактер. Активностите за управување со ризици од финансиски карактер вклучуваат анализа, проценка, прифаќање и управување со истите. Банката се стреми кон постигнување на соодветна рамнотежа меѓу ризикот и надоместот и минимизација на потенцијалните негативни ефекти врз финансиската успешност на Банката.

Политиките на Банката за управување со ризици имаат за цел да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспостават соодветни лимити и контрола на ризиците, како и да ги следат ризиците и придржувањето кон лимитите преку веродостојни и современи информатички системи. Банката редовно врши испитување на политиките и воспоставените системи за управување со ризикот согласно со пазарните промени, промените во продуктите и најдобрата пракса.

Управувањето со ризици го врши Одборот за управување со ризици во согласност со политиките одобрени од страна на Надзорниот Одбор. Овој одбор ги идентификува и проценува ризиците од финансирање во тесна соработка со другите сектори на Банката. Надзорниот одбор донесува писмени политики за целокупното управување со ризици, додека Управниот одбор донесува процедури за специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки и ризикот од кредитирање.

3.1. Кредитен ризик

Банката е изложена на кредитен ризик, што претставува ризик договорната страна да не биде во можност да ги плати износите во целост во моментот на нивното достасување. Кредитниот ризик е најзначајниот ризик за деловните активности на Банката. За таа цел, Раководството на Банката внимателно управува со нејзината изложеност на кредитниот ризик. Кредитната изложеност во главно се јавува кај активностите на позајмување кои водат кон кредити и аванси. Управувањето и контролата со кредитниот ризик се централизирани во Дирекцијата за ризик, која што пак редовно го известува Одборот за управување со ризици и Управниот Одбор.

Мерење на кредитниот ризик

Финансиски средства. Мерењето на кредитниот ризик на Банката се заснова на воспоставени нивоа на рангирање на кредити од А до Д, каде секое ниво носи одреден степен на резервирање од можна загуба од оштетување, односно 0-2%, 10%, 25%, 50% и 100%, соодветно. Овој систем ја зема во предвид, способноста на позајмувачот да ги исполни обврските, соодветниот ризик во дејноста како и соодветните гарантни покритија. Банката ја следи својата изложеност на кредитен ризик врз револвинг основа и подлежи на квартални разгледувања.

Политики за контрола на ограничувањата и ублажување на ризикот. Банката ги управува, ограничува и контролира концентрациите на кредитниот ризик во моментот на нивно идентификување - особено во однос на поединечни договорни страни или групи, како и во однос на индустриски сектори и земји.

Банката ги структурира нивоата на превземениот кредитен ризик по пат на одредување лимити на прифатен ризик во врска со еден позајмувач, или група позајмувачи, и на географски и индустриски сегменти. Таквите ризици се следат на обновлива основа и подлежат на годишен или почест преглед, кога е потребно. Лимитот на ниво на кредитен ризик по продукт, индустриски сектор и по земја се одобрува на секои три месеци од страна на Одборот за управување со ризици и Управниот Одбор.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Изложеноста на кредитен ризик исто така се управува преку редовна анализа на способноста на позајмувачите да ги исполнат своите обврски, како и преку измена на овие кредитни лимити доколку е тоа возможно.

Обезбедувањето претставува еден од најтрадиционалните и најчести начини за намалување на кредитниот ризик. Банката применува упатства во врска со прифатливоста на одредени класи на обезбедување. Основните видови обезбедување за кредитите и авансите се следните:

- Хипотеки над станбен имот и деловен простор;
- Залог врз деловни средства како што се опрема, залихи и побарувања, и
- Залог врз финансиски инструменти како што се акции.

Долгорочното финансирање, корпоративното кредитирање и револвинг кредитите за населението се генерално обезбедени. Освен тоа, со цел да се минимизира кредитната загуба, Банката ќе бара дополнително обезбедување од договорната страна веднаш штом се забележат индикатори за оштетување на одредени релевантни поединечни кредитни пласмани и аванси.

Политики во врска со оштетување и резервирање

Резервирањето поради оштетување на крајот на годината потекнува од секое поединечно ниво на интерно рангирање како што е тоа претходно објаснето во делот за Мерење на кредитниот ризик. Во табелата подолу се прикажани применетите проценти на резервирање од оштетување кај ставките на кредитите и авансите рангирани согласно интерниот систем на рангирање кој го применува Банката:

	2008		2007	
	Финансиски средства (%)	Резерв. поради оштетув (%)	Финансиски средства (%)	Резерв. поради оштетув (%)
А	93.48	0.94	94.20	0.08
Б	1.04	0.10	1.94	0.19
В	4.19	1.05	2.20	0.55
Г	0.47	0.24	0.14	0.07
Д	0.82	0.82	1.52	1.52
	100.00	3.15	100.00	2.41

Интерното рангирање му помага на Раководството при утврдувањето на постоење на објективен доказ за оштетување, според МСС 39, врз основа на следните критериуми утврдени од страна на Банката:

- Непочитување на договорните обврски за плаќање на главнината или каматата,
- Потешкотии со паричните текови кај позајмувачот,
- Неисполнување на договорите или условите за кредитирање,
- Отпочнување на стечајни постапки,
- Влошување на конкурентната позиција на позајмувачот, и
- Намалување на вредноста на дадените гаранции - колатерал.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Максимална изложеност на кредитен ризик

Максималната изложеност на кредитен ризик е прикажана преку евидентираниите износи на финансиските средства во Билансот на состојба, прикажани во табелата подолу (во илјади Денари):

Анализа на максимална изложеност на кредитен ризик

	Парични средства и парични еквиваленти		Кредити и побарувања од банки		Кредити и побарувања од комитенти		Хартии од вредност расположливи за продажба		Хартии од вредност кои се чуваат до достасување		Останати побарувања		Вкупно	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007		
категија на ризик А	268,581	205,108	-	-	5,932,985	2,690,359	19,117	49,190	-	-	4,705	3,723	6,225,388	2,948,380
категија на ризик Б	-	-	-	-	134,213	216,666	-	-	-	-	67	19	134,280	216,685
категија на ризик В	-	-	-	-	540,897	246,288	-	-	-	-	390	516	541,287	246,804
категија на ризик Г	-	-	-	304	61,364	15,502	-	-	-	-	-	-	61,364	15,806
категија на ризик Д	-	-	20,422	27,207	84,793	142,536	-	-	-	-	-	-	105,215	169,743
Сметководствена вредност пред резервацијата поради оштетување	268,581	205,108	20,422	27,511	6,754,252	3,311,351	19,117	49,190	-	-	5,162	4,258	7,067,534	3,597,418
Намалено за: резервација поради оштетување	(2,693)	(2,053)	(20,422)	(27,360)	(382,966)	(240,340)	(266)	(566)	-	-	(198)	(206)	(406,545)	(270,525)
Сметководствена вредност по резервирањето на вредноста на 31 декември	265,888	203,055	-	151	6,371,286	3,071,011	18,851	48,624	-	-	4,964	4,052	6,660,989	3,326,893
Недостасани и неоштетени категија на ризик А	4,402,303	6,952,341	12,282	13,709	518,665	473,892	858,664	8,970	-	131,845	66,081	19,571	5,857,995	7,600,328
Сметководствена вредност	4,402,303	6,952,341	12,282	13,709	518,665	473,892	858,664	8,970	-	131,845	66,081	19,571	5,857,995	7,600,328
Вкупна сметководствена вредност	4,668,191	7,155,396	12,282	13,860	6,889,951	3,544,903	877,515	57,594	-	131,845	71,045	23,623	12,518,984	10,927,221

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Вредност на обезбедувањето (објективна вредност) земена за заштита на кредитниот ризик

Банката има обезбедување за кредитите и побарувањата од комитенти во форма на хипотека, други регистрирани залози и гаранции. Со состојба на 31 Декември 2008 година, објективната вредност на обезбедувањето изнесува 8,314,619 илјади Денари (31 Декември 2007: 5,276,652 илјади Денари).

Географски сектори

Следната табела дава преглед на изложеноста на Банката на кредитен ризик според евидентираните износи, категоризирани по географски региони со состојба на 31 декември 2008 и 2007 година (во илјади Денари):

	Парични средства и парични еквиваленти		Кредити и побарувања од банки		Кредити и побарувања од комитенти		Хартии од вредност расположливи за продажба		Хартии од вредност кои се чуваат до достасување		Останати побарувања		Вкупно	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007		
Република Македонија	3,707,667	4,202,661	-	151	6,889,951	3,541,114	877,515	57,594	-	131,845	71,045	23,623	11,546,178	7,956,988
Членки на ЕУ	319,568	2,265,740	12,282	13,709	-	-	-	-	-	-	-	-	331,850	2,279,449
Други европски земји	2,781	210,178	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,781	210,178
Други земји	638,175	476,817	-	-	-	3,789	-	-	-	-	-	-	638,175	480,606
Вкупно на 31 декември	4,668,191	7,155,396	12,282	13,860	6,889,951	3,544,903	877,515	57,594	-	131,845	71,045	23,623	12,518,984	10,927,221

Индустриски сектори

Следната табела дава преглед на изложеноста на Банката на кредитен ризик според евидентираните износи, категоризирани по индустриски сектори (во илјади Денари):

	Парични средства и парични еквиваленти		Кредити и побарувања од банки		Кредити и побарувања од комитенти		Хартии од вредност расположливи за продажба		Хартии од вредност кои се чуваат до достасување		Останати побарувања		Вкупно	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007		
Финансиско посредување	3,776,580	6,307,431	12,282	13,860	594	-	18,897	57,594	-	-	2,798	3,565	3,811,151	6,382,450
Производство	-	-	-	-	1,329,108	628,878	-	-	-	-	1,089	3,944	1,330,197	632,822
Трговија	-	-	-	-	2,037,476	795,808	-	-	-	-	640	-	2,038,116	795,808
Други индустрии	-	-	-	-	639,452	727,664	-	-	-	-	55,909	12,592	695,361	740,256
Држава	891,611	847,965	-	-	-	-	858,618	-	-	131,845	10,176	3,404	1,760,405	983,214
Население	-	-	-	-	2,883,321	1,392,553	-	-	-	-	433	118	2,883,754	1,392,671
Вкупно на 31 декември	4,668,191	7,155,396	12,282	13,860	6,889,951	3,544,903	877,515	57,594	-	131,845	71,045	23,623	12,518,984	10,927,221

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

3.2. Ризик од ликвидност

Банката е изложена на дневни повлекувања на средства од своите расположливи готовински ресурси на тековните сметки, достасаните депозити, по основ на одобрени кредити, како и останати повлекувања.

Следните табели ги анализираат средствата и обврските на Банката, групирани според нивната достасаност врз основа на преостанатиот период од датумот на балансирање до договорниот датум на достасување (во илјади Денари).

	до 1 месеци	од 1 -3 месец	од 3 -12 месец	од 1- 5 години	над 5 години	Вкупно
2008						
Средства						
Парични средства и парични еквиваленти	3,388,502	1,279,689	-	-	-	4,668,191
Кредити и побарувања од банки	12,282	-	-	-	-	12,282
Кредити и побарувања од комитенти	661,907	616,673	2,293,629	1,561,704	1,756,038	6,889,951
Хартии од вредност расположливи за продажба	-	144,138	564,480	150,046	18,851	877,515
Останати побарувања	71,045	-	-	-	-	71,045
	4,133,736	2,040,500	2,858,109	1,711,750	1,774,889	12,518,984
Обврски						
Депозити на банки	4,399	-	-	-	-	4,399
Депозити на комитенти	7,393,891	2,027,581	1,447,825	167,367	-	11,036,664
Обврски по кредити	42,514	14,109	88,684	377,608	186,994	709,909
Останати обврски	98,693	-	-	-	-	98,693
	7,539,497	2,041,690	1,536,509	544,975	186,994	11,849,665
Нето ликвидна разлика	(3,405,761)	(1,190)	1,321,600	1,166,775	1,587,895	669,319
2007						
Вкупно средства	7,412,149	648,554	1,225,254	1,391,380	249,884	10,927,221
Вкупно обврски	5,066,452	3,247,548	1,068,706	512,763	307,664	10,203,133
Нето ликвидна разлика	2,345,697	(2,598,994)	156,548	878,617	(57,780)	724,088

3.3. Пазарни ризици

Банката е изложена на пазарни ризици. Пазарните ризици произлегуваат од отворената позиција на Банката на ефектот од флукуацијата на пазарните каматни стапки, како и од ефектот од флукуацијата на курсевите на странските валути. Раководството на Банката утврдува прифатливи лимити на ризик, кои се базираат на нивно секојдневно следење.

Каматен ризик

Банката е изложена на ефектите од флукуацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз нејзината финансиска состојба и парични текови.

Табелата подолу ја анализира усогласеноста на каматните стапки на средствата и обврските на Банката, групирани според нивната достасаност врз основа на преостанатиот период од датумот на балансирање до договорниот датум на достасување на ден 31 декември 2008 и 31 декември 2007 (во илјади Денари).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)Пазарен ризик (продолжува)
Каматен ризик (продолжува)

	Ефективна. каматна стапка	Инструменти со фиксна и променлива каматна стапка, вклучувајќи ги инструментите со променлива каматна стапка, предмет на одлука на органите на банката					Некамат.	Вкупно
		до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 5 години	Над 5 години		
2008								
Средства								
Парични средства и парични еквиваленти	5.15%	2,310,538	647,595	-	-	-	1,710,058	4,668,191
Кредити и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-	12,282	12,282
Кредити и побарувања од комитенти	3.62%-20.01%	580,609	616,673	2,293,629	1,561,704	1,555,947	281,389	6,889,951
Хартии од вредност расположливи за продажба	7.50%	-	144,138	564,480	150,046	-	18,851	877,515
Останати побарувања	-	-	-	-	-	-	71,045	71,045
		2,891,147	1,408,406	2,858,109	1,711,750	1,555,947	2,093,625	12,518,984
Обврски								
Депозити на банки	-	-	-	-	-	-	4,399	4,399
Депозити на комитенти	3.45%	6,863,261	2,026,042	1,414,751	144,147	-	588,463	11,036,664
Обврски по кредити	5.59%	34,418	14,109	88,684	377,608	186,994	8,096	709,909
Останати обврски	-	-	-	-	-	-	98,693	98,693
		6,897,679	2,040,151	1,503,435	521,755	186,994	699,651	11,849,665
Неусогласеност на каматните стапки на средствата и обврските		(4,006,532)	(631,745)	1,354,674	1,189,995	1,368,953	1,393,974	669,319
2007								
Вкупно средства	0.10%-19.39%	6,531,989	648,554	1,211,476	1,309,964	249,883	975,355	10,927,221
Вкупно обврски	0.1%- 8.0%	4,293,950	3,106,125	966,767	452,730	303,217	1,080,344	10,203,133
Неусогласеност на каматните стапки на средствата и обврските		2,238,039	(2,457,571)	244,709	857,234	(53,334)	(104,989)	724,088

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Пазарен ризик (продолжува)

Валутен ризик

Банката е изложена на ризик во однос на ефектите од движењата на нивото на девизни курсеви кои се одразува врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Следните табели ја сумираат нето девизната позиција на монетарните средства и обврски на Банката на 31 декември 2008 и 2007 година (во илјади Денари).

	МКД	ЕУР	УСД	Други валути	Вкупно
2008					
Средства					
Парични средства и парични еквиваленти	2,856,108	585,107	702,616	524,360	4,668,191
Кредити и побарувања од банки		12,282	-	-	12,282
Кредити и побарувања од комитенти	193,648	6,696,303	-	-	6,889,951
Хартии од вредност расположливи за продажба	877,515	-	-	-	877,515
Останати побарувања	70,902	137	-	6	71,045
Вкупно средства	3,998,173	7,293,829	702,616	524,366	12,518,984
Обврски					
Депозити на банки	-	2,677	424	1,298	4,399
Депозити на комитенти	3,573,578	6,435,257	662,265	365,564	11,036,664
Обврски по кредити	48,440	636,313	25,156	-	709,909
Останати обврски	76,136	22,038	482	37	98,693
Вкупно обврски	3,698,154	7,096,285	688,327	366,899	11,849,665
Нето девизна позиција	300,019	197,544	14,289	157,467	669,319
2007					
Вкупно средства	4,034,086	5,625,495	789,333	478,307	10,927,221
Вкупно обврски	3,621,247	5,459,773	826,843	295,270	10,203,133
Нето девизна позиција	412,839	165,722	(37,510)	183,037	724,088

3.4. Проценка на објективната вредност

Објективната вредност претставува износ за кој некое средство може да се замени или обврска да се подмири по пазарни услови. Објективната вредност се базира на проценката од страна на раководството зависно од видот на средствата и обврските.

Следната табела ги сумира сметководствените вредности и објективните вредности на тие финансиски средства и обврски кои што не се презентирани во билансот на состојба по нивната објективна вредност.

	31 декември 2008		31 декември 2007	
	Сметководствена вредност	Објективна вредност	Сметководствена вредност	Објективна вредност
Средства				
Парични средства и парични еквиваленти	4,668,191	4,668,191	7,155,396	7,155,396
Кредити и побарувања од банки	12,282	12,282	13,860	13,860
Кредити и побарувања од комитенти	6,889,951	6,889,951	3,544,903	3,544,903
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување	-	-	131,845	131,845
Останати побарувања	71,045	71,045	23,623	23,623
Обврски				
Депозити на банки	4,399	4,399	26,547	26,547
Депозити на комитенти	11,036,664	11,036,664	9,299,311	9,299,311
Обврски по кредити	709,909	709,909	803,817	803,817
Останати обврски	98,693	98,693	73,458	73,458

Проценка на објективна вредност (продолжува)

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)**

Кредити и побарувања од банки

Побарувањата од банки ги вклучуваат меѓубанкарските пласмани. Објективната вредност на пласманите и т.н. “overnight“ депозити, поради нивната краткорочност, соодветствува со нивната евидентирана вредност.

Кредити и побарувања од комитенти

Кредитите се прикажани по амортизирана вредност нетирани со нивното резервирање поради оштетување. Кредитите одобрени на комитенти имаат претежно флукуирачка каматна стапка. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност.

Хартии од вредност кои се чуваат до достасување

Хартиите од вредност кои се чуваат до достасување се мерат според нивната објективна вредност. Објективната вредност се заснова на пазарните цени или брокерските/дилерските цени за котирање. Во отсуство на такви информации, објективната вредност се проценува користејќи ги пазарните цени за котирање на хартии од вредност со слични карактеристики во однос на кредит, достасување и добивка.

Останати финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства кои ги вклучуваат паричните средства и паричните еквиваленти, поради нивниот краткорочен карактер, се смета дека е апроксимативна на нивната евидентирана вредност.

Депозити и обврски по кредити

Проценетата објективна вредност на депозитите по видување, вклучувајќи ги и некаматносните депозити претставува износот кој ќе се исплати по видување. Објективната вредност на орочените депозити по варијабилни каматни стапки е нивната евидентирана вредност на денот на изготвување на билансот на состојба.

Евидентираната вредност на обврските по кредити битно не се разликува од нивната објективна вредност главно поради варијабилните каматни стапки и нивните промени.

3.5. Управување со капиталот

Цели на Банката во поглед на управувањето со капиталот се:

- Да соодветствува со барањата за капитал согласно регулативата на Народна Банка на Република Македонија;
- Да се заштити способноста на Банката да обезбеди дивиденда за акционерите;
- Да одржи стабилна и квалитетна капитална база која ќе го поддржи развојот на Банката.

Адекватноста на капиталот и користењето на сопствените средства редовно се следат од Раководството на Банката, при што се користат техники кои се пропишани од страна на националното регулаторно тело (Народна Банка на Република Македонија) и истата се известува на тримесечна основа.

Народна Банка на Република Македонија пропишува стапка на адекватност на капиталот од минимум 8%.

Сопствените средства на Банката се поделени во 2 групи:

- Основен капитал кој вклучува: обични и некумулятивни приоритетни акции и премија по овие акции, резерви и задржана добивка или загуба, позиции како резултат на консолидација, намалени за нематеријалните средства;
- Дополнителен капитал кој вклучува: кумулативни приоритетни акции и премија по овие акции, хибридни капитални инструменти и субординирани инструменти.

Вложувањата во капиталот на други банки или финансиски институции кои претставуваат над 10% од капиталот на тие институции и директните вложувања на Банката во капиталот на друштва за осигурување и реосигурување и на друштва за управување со пензиски фондови претставуваат одбитни ставки при пресметка на сопствени средства.

Според националната регулатива, активата пондерирана според кредитниот ризик (билансна и вонбилансна) се мери според четири различни пондери во зависност од природата на средствата, земајќи го во предвид и обезбедувањето.

Коефициентот за адекватност на капитал се добива како однос помеѓу сопствените средства на Банката и збирот од активата пондерирана според кредитниот ризик и активата пондерирана според валутниот ризик.

Табелата подолу претставува сумарен преглед на сопствените средства и коефициентот на адекватност на капиталот на Банката за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година, а кој се однесува на барањата согласно регулативата на Народна Банка на Република Македонија. Во изминатите две години Банката е во согласност со сите пропишани барања во врска со капиталот.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Управување со капиталот (продолжува)

Основен капитал	2008	2007
Обични и некумулятивни приоритетни акции и премија по овие акции	1,008,506	1,006,019
Резерви и задржана добивка или загуба	242,747	171,932
Позиции како резултат на консолидација	-	-
Минус нематеријални средства	-	17,578
Вкупно основен капитал	1,251,253	1,160,373
Дополнителен капитал		
Кумулативни приоритетни акции и премија по овие акции	-	-
Хибридни капитални инструменти	-	-
Субординирани инструменти	-	-
Вкупно дополнителен капитал	-	-
Одбитни ставки	-	-
Вкупно сопствени средства	-	-
Актива пондерирана според кредитен ризик		
Билансна	7,136,734	4,143,694
Вонбилансна	532,529	363,425
Вкупно актива пондерирана според кредитен ризик	7,669,263	4,507,119
Актива пондерирана според валутен ризик	665,703	184,058
Стапка на адекватност на капиталот	15.01%	24.7%

4 Значајни сметководствени проценки

Банката врши проценки и претпоставки кои влијаат врз објавените износи на средства и обврски во рамките на следната финансиска година. Проценките постојано се предмет на проверка и се базираат на минати искуства и други фактори, вклучувајќи очекувања од идни настани за кои се верува дека се разумни во однос на околностите во кои се јавуваат.

4.1. Оштетување на кредити и побарувања од комитенти

Банката квартално го проверува своето кредитно портфолио со цел проценка на неговата оштетеност. При одредувањето на потребата за признавање на загуба од оштетување во Билансот на успех, Банката проценува дали постојат евидентни докази кои укажуваат на мерливо намалување во проценетите парични текови од кредитното портфолио пред идентификување на намалувањето на ниво на поединечен кредит во рамките на портфолиото на кредити и аванси. Доказите вклучуваат евидентни податоци кои укажуваат на постоење неповолна промена во плаќањата од страна на позајмувачите во групата, или пак податоци на ниво на земја или локални економски услови кои се во корелација со намалувањето на средствата во групата. Раководството употребува проценки базирана на минати искуства поврзани со оштетувањето на средствата со карактеристики на кредитен ризик како и објективни докази на оштетување слични на оние во портфолиото при распоредувањето на идните парични текови. Методологијата и претпоставките кои се користат за проценка на износот и периодот на идните парични текови се проверуваат редовно, со цел намалување на какви било разлики помеѓу проценетите и фактичките загуби.

4.2. Оштетување на хартии од вредност расположливи за продажба

Банката утврдува дека постои оштетување кај хартиите од вредност расположливи за продажба тогаш кога постои значителен пад на објективната вредност под нивото на нивната набавната вредност. Одредувањето на тоа што е значајно или пролонгирано бара соодветна проценка. Во формирањето на оваа проценка, помеѓу останатите фактори, Банката ја оценува нормалната непостојаност кај цените на акциите. Понатаму, оштетувањето може да биде соодветно кога постои доказ за влошување на финансиската кондиција на инвеститорот, успешноста на индустрискиот сектор, промени во технологијата, како и оперативните и финансиски парични текови.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

5 Приходи и расходи од камата

Структура на приходите и расходите од камата според видот на финансиските инструменти

	2008	2007
Приходи од камата		
Кредити и побарувања од банки	211,197	187,254
Кредити и побарувања од коминтенти	448,739	247,710
Хартии од вредност расположливи за продажба и хартии од вредност кои се чуваат до достасување	57,150	83,176
Останати побарувања	387	290
(Резервирање поради оштетување, на нето основа)	(9,758)	(2,956)
Наплатени претходно отпишани камати	12,232	33,377
	719,947	548,851
Расходи за камата		
Депозити на банки	7,762	-
Депозити на комитенти	261,882	176,344
Обврски по кредити	43,967	40,020
Останати обврски	5,410	3,405
	319,021	219,769
Нето приходи од камата	400,926	329,082

Секторска анализа на приходите и расходите од камата

	2008	2007
Приходи од камата		
Нефинансиски друштва	251,177	168,383
Банки	211,197	187,254
Население	197,562	79,327
Држава	57,150	83,176
Непрофитни институции	-	-
Останати финансиски друштва	-	-
Нерезиденти	387	290
(Исправка на вредноста на приход од камата на нето основа)	(9,758)	(2,956)
Наплатени претходно отпишани камати	12,232	33,377
	719,947	548,851
Расходи за камата		
Нефинансиски друштва	-	-
Држава	154,745	77,792
Население	103,607	93,814
Банки	51,729	40,020
Нерезиденти	5,410	3,405
Непрофитни институции	1,887	3,481
Останати финансиски друштва	1,643	1,257
	319,021	219,769
Нето приходи од камата	400,926	329,082

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

6 Приходи и расходи од провизии и надомести

Структура на приходите и расходите од провизии и надомести според видот на финансиските активности

	2008	2007
Приходи од провизии и надомести		
Кредитирање	60,455	69,270
Платен промет		
- Во земјата	48,720	38,718
- Со странство	11,563	7,529
Акредитиви и гаранции	15,053	13,353
Брокерско работење	2,135	7,452
Комисиски и доверителски активности	215	246
Останато		
- Приходи од провизии и надомести од население	8,867	5,860
- Приходи од девизно работење	23,197	3,968
	170,205	146,396
Расходи за провизии и надомести		
Платен промет		
во земјата	13,005	10,217
со странство	8,476	6,973
Брокерско работење	439	783
Останато		
- Провизија за готовина	11,179	10,369
- Провизија за НБРМ и други банки	8,167	6,454
- Останати расходи по провизии	4,253	1,837
	45,519	36,633
Нето приходи од провизии и надомести	124,686	109,763

Секторска анализа на приходите и расходите од провизии и надомести

	2008	2007
Приходи од провизии и надомести		
Нефинансиски друштва	134,323	109,880
Држава	-	-
Непрофитни институции	512	1,474
Банки	4,479	1,347
Население	30,614	33,543
Останати финансиски друштва	-	-
Нерезиденти	277	152
	170,205	146,396
Расходи за провизии и надомести		
Нефинансиски друштва		
Држава	28,987	24,482
Непрофитни институции	-	-
Банки	5,955	3,808
Население	-	-
Останати финансиски друштва	8,476	6,973
Нерезиденти	2,101	1,370
	45,519	36,633
Нето приходи од провизии и надомести	124,686	109,763

7 Позитивни курсни разлики, нето

	2008	2007
Приходи од курсните разлики	1,893,695	768,356
(Расходи) од курсните разлики	(1,860,433)	(726,427)
	33,262	41,929

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

8 Останати приходи од дејноста

	2008	2007
Добивка од продажба на хартии од вредност расположливи за продажба (Бел. 16)	77,139	-
Приливи од дивиденди	11,037	4,068
Приходи од вршење услуги за комитенти (ПТТ, телекс)	6,210	5,873
Капитализирани дивиденди (Бел. 16)	1,190	3,613
Нето добивка од продажба на:		
- Недвижности и опрема (Бел. 20)	1,151	-
- Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	-	22
Останато	496	374
	97,223	13,950

9 Расходи од оштетување, нето

	2008	2007
Расход/(приход) за годината		
Парични средства и парични еквиваленти (Бел. 13)	640	2,053
Кредити и побарувања од банки (Бел. 14)	(6,938)	(9,523)
Кредити и побарувања од комитенти (Бел. 15)	143,944	68,103
Хартии од вредност расположливи за продажба (Бел. 16)	(300)	108
Останати побарувања (Бел. 21)	(8)	(202)
Потенцијални и преземени обврски (Бел. 25)	9,113	9,859
	146,451	70,398

10 Трошоци за вработените

	2008	2007
Нето плати и надомести на плати	86,594	57,626
Задолжителни придонеси за социјално и здравствено осигурување	53,591	39,171
Удел во добивката и награди	24,023	28,499
Останати надомести утврдени со закон	16,243	15,542
	180,451	140,838

11 Останати расходи од дејноста

	2008	2007
Материјали и услуги	149,930	65,587
Премии за осигурување на депозитите	33,360	29,116
Административни и трошоци за маркетинг	32,326	27,001
Трошоци за кирии	23,680	2,717
Премии за осигурување на имотот и на вработените	5,552	6,267
Останати даноци и придонеси	4,529	1,414
Трошоци на инвестирање во закупен деловен простор	4,805	-
Нето сегашна вредност на отуѓени и расходувани средства (Бел. 20)	903	46
Трошоци за судски спорови	612	507
Отпис на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	8	-
Расходи од оштетување на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања (Бел. 18)	-	9,992
Останати расходи	583	348
	256,288	142,995

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

12 Данок на добивка

Усогласувањето на законскиот данок на добивка со данокот на добивка на Банката применлив на ефективната добивка, како што е евидентирано во придружниот Биланс на успех, е како што следи:

	2008	2007
<u>Добивка пред оданочувањето</u>	31,100	111,424
Данок од добивка согласно со применливата даночна стапка 10% (2007: 12%)	3,110	13,371
Усогласување за:		
Расходи непризнаени за даночни цели	2,629	5,398
<u>Даночно ослободени приходи</u>	<u>(1,222)</u>	<u>(922)</u>
	4,517	17,847
<u>Ефективна даночна стапка</u>	<u>14.52%</u>	<u>16.02%</u>

13 Парични средства и парични еквиваленти

	2008	2007
Парични средства во благајна	282,214	269,480
Сметка и депозити во НБРМ, освен задолжителни депозити во странска валута	1,007,521	461,775
Тековни сметки и трансакциски депозити кај странски банки	324,043	195,243
Тековни сметки и трансакциски депозити кај домашни банки	180,287	139,249
Благајнички записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	797,641	2,037,545
Државни записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	891,611	847,965
Орочени депозити со период на достасување до три месеци	691,769	2,801,295
Останати краткорочни високо ликвидни средства	11,718	17,667
Намалено за: резервација поради оштетување	(2,693)	(2,053)
Вклучено во паричните средства и паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови	4,184,111	6,768,166
Задолжителни депозити во странска валута	484,080	387,230
	4,668,191	7,155,396

	2008	2007
Движење на резервација поради оштетување		
Состојба на 01 јануари	2,053	-
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервација за годината, нето (Бел . 9)	640	2,053
Состојба на 31 декември	2,693	2,053

Со состојба на 31 декември 2008 година, паричните средства и паричните еквиваленти го вклучуваат износот од 123,953 илјади Денари (2007: 93,808 илјади Денари) кој претставува задолжителна резерва во Денари.

Банката е должна да одржува задолжителна резерва во Денари на својата сметка кај Народната Банка на Република Македонија, пресметана по стапка од 10% (2007: 10%) на износот на денарските обврски на Банката кон резиденти и нерезиденти, правни и физички лица од просекот на дневните состојби на овие сметки за секој календарски ден во текот на претходниот месец.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Парични средства и парични еквиваленти (продолжува)

Исто така, Банката е должна да одржува задолжителна резерва во девизи на посебни сметки кај Народна Банка на Република Македонија, пресметана по стапка од 10% (2007: 10%) од просекот на дневните состојби на сметките на девизните обврски кон резиденти и нерезиденти, правни и физички лица за секој календарски ден во текот на претходниот месец. Во текот на 2008 и 2007, Банката ја исполнуваше обврската за одржување на нивото на задолжителна девизна резерва. Овие средства не се на располагање за извршување на дневните деловни активности на Банката.

Каматната стапка на задолжителната резерва во Денари во текот на 2008 и 2007 година изнесуваше 2% годишно. Каматната стапка на задолжителната резерва во девизи во текот на 2008 и 2007 година изнесуваше 0% годишно.

Согласно Одлуката за задолжителен депозит донесена од страна на НБРМ на 12 јуни 2008 година, Банката е должна да издвојува задолжителен депозит на сметка во НБРМ доколку на крајот на месецот, во однос на 31 мај 2008 година, оствари повисок раст на кредитите на населението од дозволените стапки на раст утврдени со Одлуката: јули 2008-5.6%, август 2008-8.0%, септември 2008-10.3%, октомври 2008-12.5%, ноември 2008-15.1% и декември 2008-18.1%. Каматната стапка на овој депозит изнесува 1% годишно. Со состојба на 31 декември 2008 година, задолжителниот депозит изнесува 483,304 илјади Денари и е вклучен во сметки и депозити во НБРМ.

Благајничките записи издадени од НБРМ се со рок на достасување од 28 до 29 дена (2007: 28 дена) и каматни стапки во висина од 6.96% годишно (2007: од 4.83% до 4.98% годишно).

Државните записи издадени од Министерството за финансии се со рок на достасување од 90 до 91 ден (2007: 91 ден) и каматни стапки во висина од 7.60% до 7.80% годишно (2007: од 4.42% до 5.30% годишно).

14 Кредити и побарувања од банки

	2008		2007	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	Долгорочни
Кредити на банки	12,653	-	14,727	-
Останати побарувања	20,051	-	26,493	-
	32,704	-	41,220	-
Намалено за: резервација поради оштетување	(20,422)	-	(27,360)	-
	12,282	-	13,860	-

	2008	2007
Движење на резервација поради оштетување		
Состојба на 01 јануари	27,360	36,883
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервација за годината, нето (Бел. 9)	(6,938)	(9,523)
Состојба на 31 декември	20,422	27,360

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Кредити и побарувања од банки (продолжува)

Останатите побарувања од странски банки претставуваат побарувања по основ на издаден чек од Royal Shakespeare Company на износ од ГБП 500,000.00, кој е пристигнат за наплата во Банката на 15 ноември 2005 година, индорсиран од страна на крајниот корисник и испратен на инкасо во Citibank N.A. Лондон за наплата. На 25 ноември 2005 година, Банката добила одобрение на својата сметка во износ од ГБП 500,000.00, за да на 07 декември од страна на Citibank N.A. Лондон добие извод со задолжение за истиот износ со образложение за можен фалсификуван чек. Од страна на Банката се превземени сите правни мерки за решавање на овој спор. Поради неизвесноста на исходот од превземените активности, Банката издвои посебна резерва за оваа изложеност во висина од 20,051 илјади Денари (2007: 26,493 илјади Денари).

15 Кредити и побарувања од комитенти

Структура на кредитите и побарувањата од комитенти според видот на должникот

	2008		2007	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Нефинансиски друштва</i>				
Побарувања по главница	2,601,051	1,714,105	1,417,347	888,248
Побарувања врз основа на камати	43,105	-	30,867	-
	2,644,156	1,714,105	1,448,214	888,248
<i>Држава</i>				
Побарувања по главница	-	-	12,349	-
	-	-	12,349	-
<i>Население</i>				
Побарувања по главница				
- Станбени кредити	-	526,755	112	237,471
- Потрошувачки кредити	201,281	70,940	225,891	77,828
- Автомобилски кредити	-	209,102	-	21,618
- Хипотекарни кредити	-	-	28,183	-
- Кредитни картички	78,802	-	30,715	-
- Други кредити	71,766	1,717,817	13,415	785,353
Побарувања врз основа на камати	38,193	-	12,034	-
	390,042	2,524,614	310,350	1,122,270
<i>Нерезиденти</i>				
- Побарувања по главница	-	-	3,789	-
- Побарувања врз основа на камати	-	-	23	-
	-	-	3,812	-
<i>Тековна достасаност</i>	692,719	(692,719)	51,964	(51,964)
	3,726,917	3,546,000	1,826,689	1,958,554
Намалено за: резервација поради оштетување	(154,708)	(228,258)	(91,930)	(148,410)
	3,572,209	3,317,742	1,734,759	1,810,144

На 31 декември 2008 година, нефункционалните кредити изнесуваат 147,562 илјади Денари (2007: 109,030 илјади Денари). Непризнаената камата по овие кредити изнесува 52,529 илјади Денари (2007: 48,638 илјади Денари).

	2008	2007
Движење на резервацијата поради оштетување		
Состојба на 01 јануари	240,340	172,653
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервација за годината, нето (Бел . 9)	143,944	68,103
(Отпис) на резервација	(1,318)	(416)
Состојба на 31 декември	382,966	240,340

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Кредити и побарувања од комитенти (продолжува)

Структура на кредитите и побарувањата од комитенти според видот на обезбедувањето

	2008	2007
<i>Нето евидентирана вредност на кредитите и побарувањата од комитенти</i>		
Првокласни инструменти за обезбедување		
- Парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во банката)	487,514	308,149
Залог на недвижен имот		
- Имот за сопствена употреба	1,221,623	455,617
- Имот за вршење дејност	1,898,283	1,823,725
Залог на подвижен имот	823,333	256,002
Останати видови обезбедување	2,459,198	701,410
	6,889,951	3,544,903

16 Хартии од вредност расположливи за продажба

	2008	2007
<i>Должнички хартии од вредност</i>		
Државни записи	858,618	8,814
Обврзници издадени од државата	46	156
	858,664	8,970
Котирани	46	156
Некотирани	858,618	8,814
<i>Сопственички хартии од вредност</i>		
Сопственички хартии од вредност издадени од банки	-	31,263
Останати сопственички хартии од вредност	19,117	17,927
	19,117	49,190
Котирани	-	31,263
Некотирани	19,117	17,927
	877,781	58,160
Намалено за: резервација поради оштетување	(266)	(566)
	877,515	57,594

Движењето на резервацијата поради оштетување кај хартиите од вредност е како што следи:

	2008	2007
Движење на резервацијата поради оштетување		
Состојба на 01 јануари	566	11,138
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервација за годината, нето (Бел . 9)	(300)	108
(Отпис) на резервација	-	(10,680)
Состојба на 31 декември	266	566

На 31 декември 2008 година, државните хартии од вредност се состојат од:

- Долгорочни обврзници издадени од Министерство за финансии на РМ со рок на достасување до 2010 година и годишна каматна стапка од 6.95% (2007: 10%), во износ од 150,000 илјади Денари (2007: 8,814 илјади Денари);
- Краткорочни записи издадени од Министерство за финансии на РМ со рок на достасување од 6 до 12 месеци и годишна каматна стапка од 5.69% до 8.00%, во износ од 708,618 илјади Денари;
- Обврзници од старо девизно штедење издадени од Министерство за финансии на РМ, со рок на достасување до 2010 година и годишна каматна стапка од 2% (2007: 2%), во износ од 46 илјади Денари (2007: 156 илјади Денари).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Хартии од вредност расположливи за продажба (продолжува)

Во текот на 2008 година, Банката се стекна со дополнителни хартии од вредност во висина од 1,190 илјади Денари (2007: 3,613 илјади Денари) по пат на капитализација на побарувањата по дивиденди во една локална финансиска институција (Бел. 8).

Во текот на 2008 година, како резултат од продажба на сопственичките хартии од вредност, Банката оствари добивка во износ од 77,139 илјади Денари (Бел. 8).

Приходите од должничките хартии од вредност со фиксна камата се признаваат во билансот на успех. Приходите од сопственичките хартии од вредност се признаваат како приходи од дивиденди.

17 Хартии од вредност кои се чуваат до достасување

	2008	2007
Краткорочни должнички хартии од вредност		
- Државни записи	-	131,845
	-	131,845

Во текот на 2008 година, државните записи класифицирани како хартии од вредност кои се чуваат до достасување, достасуваат во целост и новите набавки се класифицирани како расположливи за продажба. На 31 декември 2007 година, краткорочните државни записи се издадени од Министерството за финансии на РМ, со рок на достасување од 6 месеци и годишна каматна стапка од 5.50%-5.69%.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

18 Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

	Градежни објекти	Опрема	Станбени објекти и станови	Други вредности	Вкупно
Набавна вредност					
На 01 јануари 2007	145,684	3,253	6,346	147	155,430
Преземени во текот на годината	13	-	-	-	13
(Продадени во текот на годината)	(765)	(2,773)	(2,626)	(139)	(6,303)
(Отпишани во текот на годината)	(3,724)	-	(1,970)	-	(5,694)
На 31 декември 2007/01 јануари 2008	141,208	480	1,750	8	143,446
Преземени во текот на годината	1,899	1,857	-	-	3,756
(Отпишани во текот на годината)	-	-	-	(8)	(8)
На 31 декември 2008	143,107	2,337	1,750	-	147,194
Оштетување					
Состојба на 01 јануари 2007	-	-	-	-	-
Загуба поради оштетување во текот на годината	8,022	-	1,970	-	9,992
(Отпишани во текот на годината)	(3,724)	-	(1,970)	-	(5,694)
На 31 декември 2007/01 јануари 2008	4,298	-	-	-	4,298
На 31 декември 2008	4,298	-	-	-	4,298
Сегашна сметководствена вредност					
На 01 јануари 2008	136,910	480	1,750	8	139,148
На 31 декември 2008	138,809	2,337	1,750	-	142,896

19 Нематеријални средства

Нематеријалните средства со состојба на 31 Декември 2008 и 2007 година се состојат од софтвер и лиценци. Движењата кај нематеријалните средства се како што следи:

Набавна вредност	
01 јануари 2007	14,638
Набавки во текот на годината	13,223
31 декември 2007 / 01 јануари 2008	27,861
Набавки во текот на годината	3,105
31 декември 2008	30,966
Акумулирана амортизација	
На 01 јануари 2007	11,359
Амортизација за годината	2,408
31 декември 2007 / 01 јануари 2008	13,767
Амортизација за годината	3,918
На 31 декември 2008	17,685
Нето евидентирана вредност	
На 01 јануари 2008	14,094
На 31 декември 2008	13,281

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

20 Недвижности и опрема

	Градежни објекти	Транспор тни средства	Мебел и канцела риска опрема	Остана та опрема	Недвиж ности и опрема во подгото вка	Вкупно
Набавна вредност						
На 01 јануари 2007	320,575	10,532	96,310	28,184	24,810	480,411
Набавки во текот на годината (Отуѓување и расходување)	11,560	4,905	17,948	8,660	19,990	63,063
На 31 декември 2007/01 јануари 2008	332,135	15,437	110,429	36,256	44,800	539,057
Набавки во текот на годината (Отуѓување и расходување)	26,016	8,748	65,890	22,471	4,810	127,935
На 31 декември 2008	358,151	19,245	166,861	55,038	49,610	648,905
Акумулирана амортизација						
Состојба на 01 јануари 2007	41,627	7,691	61,991	11,260	-	122,569
Амортизација за годината (Отуѓување и расходување)	8,047	1,483	14,830	2,301	-	26,661
На 31 декември 2007 /01 јануари 2008	49,674	9,174	73,037	12,974	-	144,859
Амортизација за годината (Отуѓување и расходување)	8,816	2,820	22,156	4,097	-	37,889
Состојба на 31 декември 2008	58,490	7,233	85,761	14,080	-	165,564
Нето евидентирана вредност						
На 01 јануари 2008	282,461	6,263	37,392	23,282	44,800	394,198
На 31 декември 2008	299,661	12,012	81,100	40,958	49,610	483,341

Во текот на 2008 година, Банката продаде опрема чија нето евидентирана вредност изнесува 179 илјади Денари (2007: 46 илјади Денари) (Бел. 11). Нето добивката остварена од продажбата изнесува 1,151 илјади Денари (Бел. 8).

Во текот на 2008 година, Банката расходува опрема чија нето евидентирана вредност изнесува 724 илјади Денари (Бел. 11).

Со состојба на 31 декември 2008 и 2007 година, сите недвижности, постојки и опрема се во сопственост на Банката. Банката нема оптоварувања врз недвижности и опрема.

21 Останати побарувања

	2008	2007
Однапред платени трошоци	38,501	500
Ковани пари и нумизматички колекции	10,747	11,008
Побарувања за данок на добивка	10,176	3,404
Платени премии за осигурување	4,123	3,565
Побарувања за провизии и надомести	3,073	2,271
Материјали	2,486	1,084
Побарувања од вработените	61	118
Останато	2,076	1,879
	71,243	23,829
Намалено за: резервација поради оштетување	(198)	(206)
	71,045	23,623
	2008	2007
Движење на резервација поради оштетување		
Состојба на 01 јануари	206	408
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервација за годината, нето (Бел. 9)	(8)	(202)
Состојба на 31 декември	198	206

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

22 Депозити на банки

	2008		2007	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Тековни сметки	4,399	-	26,517	-
Обврски врз основа на камати за деп.	-	-	30	-
	4,399	-	26,547	-

23 Депозити на комитенти

	2008		2007	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Нефинансиски друштва</i>				
Тековни сметки	1,796,299	-	1,274,863	-
Депозити по видување	1,816	-	2,043	-
Орочени депозити	4,057,830	-	2,585,517	-
Ограничени депозити	40,984	-	63,070	-
Останати депозити	-	-	1,677	-
Обврски врз основа на камати	31,806	-	14,156	-
	5,928,735	-	3,941,326	-
<i>Држава</i>				
Тековни сметки	-	-	85,461	-
Обврски врз основа на камати	-	-	220	-
	-	-	85,681	-
<i>Непроф. инст. кои им служат на домаќ.</i>				
Тековни сметки	29,114	-	38,751	-
Орочени депозити	28,263	-	18,288	-
Ограничени депозити	635	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	240	-	114	-
	58,252	-	57,153	-
<i>Финансиски друштва, освен банки</i>				
Тековни сметки	15,806	-	13,589	-
Депозити по видување	-	-	1,044	-
Орочени депозити	129,694	-	179,380	-
Обврски врз основа на камати за деп.	875	-	981	-
	146,375	-	194,994	-
<i>Население</i>				
Тековни сметки	403,957	-	118,800	-
Депозити по видување	1,425,146	-	2,062,648	-
Орочени депозити	2,152,541	369,037	2,231,689	394,989
Ограничени депозити	364,386	-	-	-
Останати депозити	-	-	10	-
Обврски врз основа на камати за депозити	4,671	-	3,790	-
	4,350,701	369,037	4,416,937	394,989
<i>Нерезиденти</i>				
Тековни сметки	174,512	-	190,113	-
Депозити по видување	3,095	-	3,612	-
Орочени депозити	5,957	-	68	5,788
Ограничени депозити	-	-	8,650	-
	183,564	-	202,443	5,788
<i>Тековна достасаност</i>	<i>201,670</i>	<i>(201,670)</i>	<i>346,198</i>	<i>(346,198)</i>
	10,869,297	167,367	9,244,732	54,579

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

24 Обврски по кредити

Структура на обврските по кредити според видот на обврската и секторот на давателот

	2008		2007	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Банки</i>				
Обврски по кредити	-	40,343	-	70,050
Обврски врз основа на камати	1,298	-	1,990	-
	1,298	40,343	1,990	70,050
<i>Финансиски друштва, освен банки</i>				
Обврски по кредити	-	661,470	-	731,617
Обврски врз основа на камати	6,798	-	160	-
	6,798	661,470	160	731,617
<i>Тековна достасаност</i>	137,211	(137,211)	78,696	(78,696)
	145,307	564,602	80,846	722,971

Обврски по кредити според кредитодавателот

	2008		2007	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Домашни извори:</i>				
МБГР	1,298	208,916	1,990	240,578
Агенција за управување со средства	-	4,211	-	4,447
	1,298	213,127	1,990	245,025
<i>Странски извори:</i>				
Фонд за социјален развој при Совет на Европа	6,798	70,647	160	78,228
Фонд за меѓународен развој – Тајван	-	25,156	-	28,430
Меѓународна Банка за Обнова и Развој	-	317,192	-	346,431
Европска Инвестициона Банка	-	75,691	-	103,553
	6,798	488,686	160	556,642
<i>Тековна достасаност</i>	137,211	(137,211)	78,696	(78,696)
	145,307	564,602	80,846	722,971

25 Посебна резерва и резервирања

	Посебна резерва за вонбилансни кредитни изложености	Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови	Вкупно
На 01 јануари 2007	6,969	-	6,969
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервацијата за годината, нето (Бел. 9, 29)	6,859	3,000	9,859
Состојба на 31 декември 2007	13,828	3,000	16,828
Состојба на 01 јануари 2008	13,828	3,000	16,828
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервацијата за годината, нето (Бел. 9, 29)	5,517	3,596	9,113
Состојба на 31 декември 2008	19,345	6,596	25,941

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

26 Останати обврски

	2008	2007
Обврски кон добавувачите	30,676	6,295
Обврски кон вработените по основ учество во добивка	28,279	26,840
Обврски за неисплатени дивиденди	5,473	5,612
Обврски за менаџерски и консултантски услуги	3,110	13,935
Обврски за ДДВ	2,415	-
Обврски за провизиите и надоместите	-	34
Останато	2,799	3,914
	72,752	56,630

27 Акционерски капитал

Со состојба на 31 декември 2008 и 2007 година, вкупниот акционерски капитал на Банката изнесува 854,755 илјади Денари и истиот се состои од 322,549 одобрени и во целост платени обични акции. Номиналната вредност по акција изнесува 2,650 Денари.

Со состојба на 31 декември 2008 и 2007 година, следните акционери имаат сопственост која надминува 5% од вкупните издадени акции со право на глас:

	Акционерски капитал		Право на глас	
	2008	2007	2008	2007
Societe Generale	506,264	502,779	59.23%	58.82%
	506,264	502,779	59.23%	58.82%

28 Заработка по акција

Основната заработувачка по акција е пресметана така што нето добивката за годината која припаѓа на обичните акционери се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

	2008	2007
Заработувачка која припаѓа на акционерите	26,583	93,577
Намалено за: дивиденди за приоритетните акции	-	-
Нето добивка која припаѓа на имателите на обични акции	26,583	93,577
Пондериран просечен број на обични акции	321,892	321,234
Основна заработувачка по акција (денари по акција)	83	291

29 Потенцијални и преземени обврски

	2008	2007
Платежни гаранции		
- Во денари	67,898	46,290
- Во странска валута	194,651	83,647
Чинидбени гаранции		
- Во денари	178,467	186,061
- Во странска валута	48,150	46,524
Акредитиви		
- Во странска валута	49,613	26,978
Неискористени пречекорувања по тековни сметки	94,173	69,790
Преземени обврски по кредитни картички	158,683	25,528
	791,635	484,818
Намалено за: резервација поради оштетување (Бел. 25)	(19,345)	(13,828)
	772,290	470,990

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Потенцијални и преземени обврски (продолжува)

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2008, судските постапки покренати против Банката изнесуваат вкупно 434,670 илјади Денари. Со состојба на датумот на билансирање, Банката има признато резервирање од потенцијални загуби, во врска со овие судски спорови, во износ од 6,596 илјади Денари (Бел. 25). Освен тоа, разни правни спорови и побарувања може да се појават и во иднина во текот на редовното деловно работење на Банката. Поврзаните ризици се анализирани од веројатноста за нивна појава. Иако резултатот од оваа проблематика не може секогаш со сигурност да се утврди, раководството на Банката смета дека потенцијалните правни спорови и побарувања нема да резултираат во материјално значајни обврски.

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Банката подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на раководството на Банката и на датумот на овие извештаи не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на билансирање кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

30 Доверителски активности

Банката управува со средства во име и за сметка на трети лица наменети за купување на државни записи и обврзници или одобрување на кредити на комитенти. Истите не се во сопственост на Банката и не се признаени во билансот на состојба. Банката не е изложена на кредитен ризик од овие пласмани.

На 31 декември 2008 година износот на вкупните средства по работи во име и за сметка на трети лица изнесуваат 201,066 илјади Денари (2007: 182,889 илјади Денари).

31 Пензиски планови

Банката нема дефинирано планови за надомести при пензионирање или опции за надоместување базирани на акции со состојба на 31 декември 2008 и 2007 година. Раководството смета дека сегашната вредност на идните обврски кон вработените во врска со надоместите при пензионирање и jubилејни награди не е од материјално значење за финансиските извештаи со состојба на 31 декември 2008 и 2007 година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007 година
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

32 Трансакции со поврзани страни

Во согласност со Законот за Банки како поврзани страни со Банката се: лица со посебни права и одговорности во Банката и со нив поврзаните лица, акционери со квалификувано учество во Банката (директно или индиректно поседување на најмалку 5% од вкупниот број на акции или од издадените акции со право на глас во Банката или овозможуваат значително влијание врз управувањето на Банката) и со нив поврзаните лица, како и одговорните лица на тие акционери - правни лица, подружници на Банката и други лица со кои Банката има блиски врски.

Банката кредитира, врши работи на платен промет и депонира средства на претпријатија и финансиски институции со кои е поврзана. Раководството на Банката смета дека овие трансакции се вршат врз нормални пазарни услови и во нормалниот тек на деловните активности.

Салдата и обемот на трансакциите со поврзаните субјекти и со Раководниот кадар на Банката со состојба на и за годините што завршија на 31 декември 2008 и 2007, се како што следи:

	Матично друштво		Раководен кадар на Банката		Останати поврзани страни		2008	Вкупно 2007
	2008	2007	2008	2007	2008	2007		
Средства								
Кредити и побарувања	10,208	105,984	6,039	2,373	-	968	16,247	109,325
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-	11,700	10,510	11,700	10,510
	10,208	105,984	6,039	2,373	11,700	11,478	27,947	119,835
Обврски								
Депозити	-	1,369	29,427	36,036	-	6,000	29,427	43,405
Останати обврски	16,703	13,936	-	-	-	-	16,703	13,936
	16,703	15,305	29,427	36,036	-	6,000	46,130	57,341
Приходи								
Приходи од камата	1,752	1,493	255	-	-	107	2,007	1,600
	1,752	1,493	255	-	-	107	2,007	1,600
Расходи								
Расходи за камата	-	-	886	1,057	-	171	886	1,228
Расходи за провизии и надомести	-	85	-	-	-	-	-	85
Останати расходи	56,620	13,936	-	-	-	-	56,620	13,936
	56,620	14,021	886	1,057	-	171	57,506	15,249

Grant Thornton

www.grant-thornton.com.mk